

Konstenheten

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-11-11

Diarienummer:
KUN 2014/670

Handläggare:
Torunn Skoglund

Konstprogram för Danderyds sjukhus, ny akutvårdsbyggnad

1 Ärendet

Konstprogrammet för Danderyds sjukhus, ny akutvårdsbyggnad föreläggs kulturnämnden för godkännande.

2 Förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår kulturnämnden besluta

att godkänna konstprogrammet för Danderyds sjukhus, ny akutvårdsbyggnad.

3 Bakgrund

Konstenheten vid kulturförvaltningen har upprättat konstprogram för Danderyds sjukhus, ny akutvårdsbyggnad. Konstprogrammet styr arbetet med den konstnärliga gestaltningen och anger preliminär disposition av konstanslaget om 13,6 mnkr.

4 Kulturförvaltningens synpunkter

De konstprogram som upprättas för de olika byggprojekt där det finns ett konstanslag är viktiga styrdokument för arbetet med den konstnärliga gestaltningen. I enlighet med kulturnämndens beslutsordning fastställer kulturnämnden konstprogram i projekt med konstanslag över 750 tkr.

Eva Bergquist
Förvaltningschef

Elisabeth Wengström
Enhetschef

PROGRAM FÖR KONSTNÄRLIG GESTALTNING

NY AKUTVÅRDSBYGGNAD 52/22

DANDERYDS SJUKHUS

Konstprogram

Programmet är framtaget i syfte att förmedla en övergripande ambition för konstnärliga insatser vid Danderyds sjukhus nya akutmottagningsbyggnad samt att på en mycket generell nivå peka på strategiska platser och sammanhang där konstnärlig gestaltning blir värdefull.

Bakgrund

Programmet bygger delvis vidare på det arbete som gjordes 2009 men ändrade förutsättningar gör att planeringen av de konstnärliga insatserna kommer att omarbetas och utvecklas. Arbetet sker i dialog med husarkitekt, landskapsarkitekt, representanter för sjukhuset och projektledare från Locum.

Sjukhuset

Danderyds sjukhus är utbyggt i omgångar vilket resulterat i flera olika fasaduttryck. Den nya akutmottagningsbyggnaden tar gestaltningsmässigt sin utgångspunkt i de goda egenskaperna i den äldre befintliga strukturen men ges en egen tydlig karaktär som ska spegla en modern och framåtsträvande verksamhet. Byggnadens placering är central och kommer att träda fram bland de övriga byggnadsvolymer. Hela sjukhusets identitet som akutsjukhus finns innehållsmässigt i denna byggnad.

Konstanslag

Konstanslag är fastställt och avdrag för befintlig konst är gjord. Vad gäller kringkostnader förutsätts att konstanslaget endast belastas med den tilläggs-kostnad som uppstår i förhållande till det som ändå skulle genomföras på platsen.

Konstanslaget kommer att avse dels platsanknuten konst i uppdragsform dels konst som köps in för att placeras inom eller i anknytning till byggnaden. Utöver permanenta verk finns även möjlighet att arbeta med projekt av mer tidsbegränsad karaktär.

Detaljerat konstprogram

Ett detaljerat konstprogram samt påföljande uppdragsbeskrivningar kommer att utarbetas av projektledare och konstkonsult från kulturförvaltningen i samråd med hus-, landskaps- och inredningsarkitekter.

Konstuppdragen utlyses och fördelas enligt landstingets praxis och urvalet av konstnärer följer en transparent och väldokumenterad process. Såväl skissuppdrag till en vald konstnär som parallella skissuppdrag till flera konstnärer förekommer. De färdiga verk som kommer att köpas in från gallerier m.m. ska omfattas av samma omsorg som präglar arbetet med den uppdragsbaserade konsten och placeras utifrån övergripande riktlinjer. I vissa fall kan äldre befintliga verk tillföra en konstnärlig och historisk spännvidd.

Det är självklart att beakta mångfalds- och genusaspekter vid val av konstnärer.

Arbetsgrupp

En arbetsgrupp är bildad vars uppgift är att ta ställning till ett detaljerat konstprogram samt framtagna förslag på konstnärer för skissuppdrag och där- efter inlämnade skissförslag. Denna grupp skall bestå av projektledare från kulturförvaltningen, konstkonsult, representanter för verksamheten, hus-, landskaps- och inredningsarkitekter samt representanter för projektledning och förvaltning från Locum.

Samarbete

När det gäller den konstnärliga gestaltningen generellt är ett samarbete med arkitekt, landskapsarkitekt och andra aktörer nödvändigt och viktigt. I samråd med arkitekt och landskapsarkitekt bör vissa platser identifierats där ett tätare och mer formaliserat samarbete är önskvärt i ett tidigt skede. Att se till helhetslösningar och att med konsten kunna ta stora tydliga grepp ger karaktär till både inne- och utemiljöer. Detta förutsätter att samarbetsformer, ansvarsfördelning och finansiering tydligt definieras i projektet.

Vision

Ett utmärkande drag för den nya akutvårdsbyggnaden är en aldrig sinande aktivitet och ett ständigt flöde av människor. Verksamheten pågår dygnet runt och året om.

En god förståelse för de speciella omständigheter som kännetecknar verksamheten är avgörande i arbetet med den konstnärliga gestaltningen. Patienter och anhöriga är ofta i en sårbar och stressad situation och därför är det viktigt att den gestaltade miljön förmedlar lugn och omsorg.

Här bidrar konsten till att skapa estetiskt genomtänkta miljöer där patienten sätts i fokus. Den för in ett personligt tilltal, engagerar och stimulerar samt erbjuder rum för lugn och reflektion. En känsla av trygghet och omhändertagande kan påskynda tillfrisknande och det är just dessa mjukare värden som är konstens stora potential. Den ska också bidra till en god arbetsmiljö och fungera som ett stöd för anhöriga.

I en miljö som präglas av såväl väntan som intensitet kan den konstnärliga gestaltningen vara snabbt avläsbar eller kräva tid beroende på plats och situation.

Genom mångfalden av konstnärliga uttryck och tekniker skapas ett kulturellt innehåll som skänker delaktighet till de människor som vårdas, vistas och verkar i sjukhuset. Konsten har också en viktig orienterande funktion i en komplex vårdmiljö.

Det konstnärliga arbetet ska bygga på bärande idéer och väl genomförd gestaltning. Ambitionen är att se byggnaden som en helhet utan att förlora närheten till de enskilda sammanhangen. Storskalighet kan samtidigt erbjuda detaljrikedom.

De konstnärliga insatserna bidrar till att forma den inre och yttre miljö som möter personal, patienter och anhöriga. Konsten medverkar till att ge byggnaden och området karaktär.

Befintlig konst

Utomhus finns en skulptur av Christian Berg "Födelsen" som på grund av den nya byggnadens placering flyttas till ny plats inom sjukhusområdet. I by 22 finns befintlig konst som eventuellt kan återplaceras efter att byggnaden renoverats.

Analys av platser för konstnärlig gestaltning

Arbetet med att lokalisera platser för konstnärlig gestaltning utgår från verksamheten med dess flöden och tempon, byggnadens rumsligheter och övergripande struktur samt den omgivande miljön i form av gårdsrum, parklandskap och trafikmiljöer.

Det är nödvändigt med en analys av förhållandet mellan inre och yttre miljö, mellan transparent och avskärmat och mellan platser som präglas av väntan respektive snabbhet och effektivitet. Intressanta platser och rum uppstår där byggnadens vertikala och horisontella riktningar skär varandra.

I planeringen av den inre och yttre miljön bör den konstnärliga gestaltningens rumsliga dimensioner beaktas på så sätt att mark, golv, vägg, tak, glasade ytor etc. kan inbegripas i de konstnärliga uppdragen.

Uppdrag i utemiljö

Beslut i arbetsgruppen har tagits att genomföra ett uppdrag i utemiljö på entréplanet.

Uppdraget består i att konstnärligt bearbeta entrétorget, den stora innergården och personalentrén vid Parkgränd.

Målet är att de konstnärliga lösningarna i samklang med övrig gestaltning ska ge utemiljön runt byggnaden en tydlig särprägel och att de olika platserna knyts samman gestaltningsmässigt.

Platserna ska ges konstnärliga kvaliteter som kan upplevas på nära håll men gärna även från fönster, trapphus och hisshallar i intilliggande byggnader. Det är möjligt att arbeta med skulptural gestaltning, ljusinstallationer, bearbetning av markbeläggning med mera. Den konstnärliga gestaltningen ska kunna upplevas både dag och natt och året runt.

Budget 1 700 000 sek + skissarvode 3 x 50 000 sek

Övriga konstuppdrag

I arbetsgruppen pågår diskussioner kring övriga uppdrag. Nedan anges uppdrag/platser som är under diskussion men ännu inte fastlagda. Förändringar kan komma att ske.

Uppdrag Gångstråk i väster, pl 2-7
Uppdrag Hisshall by 59
Uppdrag Trapphus mellan by 52 o 22
Uppdrag Innertak/takplattor

Konstanslag: 13 600 000

Preliminär kostnadsfördelning:

Uppdrag	8 000 000 sek
Inköp av färdiga verk	2 000 000 sek
Konsulter	1 000 000 sek
Byggföljdkostnader	1 000 000 sek
Reserv	1 600 000 sek
Summa:	13 600 000 sek

Sammanfattning

Programmet anger en riktning för den konstnärliga gestaltningen och betonar vikten av en god förståelse för verksamhetens komplexitet liksom byggnadens och utemiljöns utformning. Avsikten är att konstprogrammet skall utgöra den grund som behövs för att möjliggöra en mångfald av konstnärliga uttryck och idéer. Konsten ska framförallt fylla sin roll att vara just konst och därmed bidra till en attraktiv och mänsklig sjukhusmiljö.

Kort beskrivning av arbetsprocessen med konst

Samla information om projektet

- Arkitektur
- Verksamhet/hyresgäst
- Funktioner
- Genomströmning
- Ekonomiska förutsättningar
- Tidplaner

Föra dialog med projektgruppen kring övriga miljögestaltningar som färgsättning, ljussättning, skyltning och inredning.

- Bildpresentation för projektgruppen/verksamhetsrepresentanter.
- Formulera konstprogram och identifiera platser för konst i samråd med projektgruppen.
- I arbetet ge förslag på konst av hög kvalitet såväl konstnärligt som tekniskt och materialmässigt samt av kvalitetskäl beakta genus- och mångfaldspekter.
- Utlysning av gestaltungsuppdrag.
- Utifrån intresseanmälningarna, ta fram en handfull förslag på konstnärskap som kan vara aktuella för platsen.
- Presentera förslag till konstnärer för skissuppdrag i konstenhetens projektledargrupp och i projektgrupp/verksamhetsrepresentanter.
- Om skissförslag godkänns, upprätta avtal med konstnärer om utförande.
- Göra beställningar av färdiga verk inköpt på gallerier m.m.
- Utarbeta plan för underhåll, drift och vård av konsten.
- Följa upp konstnärernas arbeten, organisera, samordna genomförande och se till att konsten kommer på plats enligt plan.

Enligt avtal för uppdrag skall konstnärer lämna underhålls- och skötselbeskrivningar samt miljöchecklista för utförda konstverk. Konsten skall hålla över tid, det gäller såväl visuellt som materialmässigt, tekniskt och funktionellt.

Information och pedagogik

Ta fram informationsmaterial om projektets konst

- För konstfaktablad
- För webb